herpy

ŻABY

Nogolotka czteropręga

Polypedates leucomystax

Polypedates leucomystax to smukła, nocna żaba drzewna o długości 4-9 cm z Azji Południowo-Wschodniej, która składa jaja w pianowym gnieździe nad wodą. Jest łatwo przystosowująca się, chętnie żyje w pobliżu ludzi i jest prosta w utrzymaniu, ale nie toleruje temperatur powyżej 29 °C. Rozród pobudza się w komorze deszczowej.

Rodzina: Rhacophoridae Nazwa angielska: Four-lined Tree Frog

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**4-9 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**5 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Nadrzewny**
Środowisko	**Suchy las, las deszczowy i mokradła**
Toksyny skórne	**Brak znanych**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**23-27 °C**
Temperatura w nocy	**18-22 °C**
Wilgotność	**60-70%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Opcjonalne** Strefa Fergusona 1
Pokarm	**Owady**
Utrzymanie	**Pojedynczo, w parach lub w grupach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Rozwój	**Kijanki w wodzie**
Miejsce składania jaj	**W gnieździe z piany**
Liczba jaj w zniesieniu	**100-400**
Czas do wyklucia	**3-4 dni**
Okres larwalny	**49-70 dni** od wyklucia do metamorfozy
Pokarm larw	**Glony i rośliny**
Opieka nad potomstwem	**Brak**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Polypedates leucomystax to średniej wielkości, smukła żaba drzewna o kanciastej głowie i spiczastym pysku. Samica jest wyraźnie większa od samca: samce mierzą około 4-6 cm, a samice 6-9 cm od pyska do kloaki. Samica ma też szerszą i masywniejszą głowę i waży z łatwością półtora raza więcej niż samiec.

Ubarwienie jest bardzo zmienne: szare, zielone, żółte, czerwonawe lub ciemnobrązowe, często jednolicie jasnobrązowe do złotożółtego, innym razem plamiste lub z ciemnymi wzorami w kształcie litery X na grzbiecie i często z czterema cienkimi, ciemnymi paskami biegnącymi wzdłuż grzbietu. Spód ciała jest biały lub kremowy. Na czubku pyska bywa wyraźna biała plamka. Skóra jest gładka, tylne stopy mają błony pławne, a palce dłoni i stóp kończą się dużymi przylgami.

Gatunek został opisany jako *Hyla leucomystax* przez Gravenhorsta w 1829 roku i w rzeczywistości jest kompleksem gatunków. Badania genetyczne wskazują, że do właściwego gatunku należą tylko zwierzęta z Jawy i Sumatry, natomiast populacje z Półwyspu Malajskiego, północnego Borneo, Sulawesi i północnych Filipin to prawdopodobnie nieopisane gatunki. Zwierzęta w handlu mogą więc należeć do kilku różnych gatunków, co może tłumaczyć część zmienności ubarwienia i wielkości.

Toksyczność skóry: gatunek nie ma znanej trucizny skórnej, ale skóra wszystkich płazów jest delikatna i może przenosić bakterie, więc myj ręce po kontakcie.

Temperament jest spokojny; żaba za dnia siedzi ukryta i ożywia się, gdy zapada zmrok.

Występowanie i środowisko

Polypedates leucomystax żyje w Azji Południowo-Wschodniej. Granica z blisko spokrewnionym *P. megacephalus* przebiega na przesmyku Kra, więc gatunek występuje od południowej Tajlandii przez Półwysep Malajski po Singapur. W Indonezji występuje na dużej części archipelagu, m.in. na Sumatrze, Jawie, Borneo, Sulawesi, Bali, Lombok, Sumbawie, Sumbie, Flores i Timorze, a żyje też w malezyjskiej części Borneo, w Brunei i na Filipinach. Na Filipinach i w Indonezji rozprzestrzenił się w miarę zamiany lasów na tereny rolnicze i łatwo przenosi się między wyspami wraz z produktami rolnymi. Starsze podania o zasięgu od Indii po Wietnam i południowe Chiny dotyczą gatunków pokrewnych i nie zostały uwzględnione na mapie.

Gatunek został zawleczony do Papui oraz na Okinawę i szereg mniejszych wysp Japonii. Populacje zawleczone nie należą do pierwotnego zasięgu.

> **Naturalny zasięg:** Brunei, Indonezja, Malezja, Filipiny, Singapur i Tajlandia.

ŚRODOWISKO

P. leucomystax jest generalistą, spotykanym w wielu typach środowisk: w wilgotnych i suchych lasach, lasach górskich, zaroślach, na łąkach, w bagnach, jeziorach, stawach i ciekach, a także dobrze radzi sobie na terenach rolniczych, w plantacjach, ogrodach, na przedmieściach i w miastach. Przebywa głównie na drzewach i krzewach, ale także w wysokiej trawie.

Żaba prowadzi nocny tryb życia. Samce gromadzą się i nawołują z ziemi na brzegach małych, płytkich stawów i oczek wodnych głośnym, niskim, podobnym do kaczego kwakaniem. W wilgotnych regionach zwierzęta widuje się przez cały rok, natomiast w suchszych okres rozrodu ogranicza się do początku pory deszczowej. Temperatura i wilgotność w miejscach występowania nie są udokumentowane.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Para dorosłych *Polypedates leucomystax* potrzebuje szklanego terrarium o wymiarach co najmniej 45 × 45 × 60 cm, co wystarczy dla maksymalnie czterech zwierząt. Gatunek skacze daleko i korzysta na większej przestrzeni. Pokrywa powinna być siatkowa lub mieć dużą siatkową część, bo wentylacja jest kluczowa.

Podłożem może być drobne włókno kokosowe, torfowiec, torf lub wilgotny ręcznik papierowy. Torfowiec trzeba ubić płasko, aby żaba nie połykała luźnych kawałków; unikaj żwiru, drobnej kory i szorstkiej maty. Ręcznik papierowy wymienia się 2-3 razy w tygodniu, a podłoże ziemne wytrzymuje dłużej. Zapewnij korzenie, rurki korkowe, liany i rośliny o szerokich liściach jako miejsca do siedzenia i kryjówki, a tło umieść na trzech ścianach, aby żaby czuły się bezpiecznie. Większa liczba kryjówek zmniejsza stres przy trzymaniu zwierząt razem.

TEMPERATURA

Utrzymuj w terrarium 23-27 °C w dzień i 18-22 °C w nocy. Górna granica jest ważna: powyżej 29 °C szybko może dojść do śmierci, zwłaszcza jeśli żabie brakuje jednocześnie wody lub wilgoci.

Jeśli pomieszczenie jest chłodne, wystarczy słaba żarówka grzewcza. Mierz temperaturę termometrem cyfrowym w pobliżu miejsc, w których siedzi żaba. Zimowanie nie jest konieczne.

WILGOTNOŚĆ I ZRASZANIE

Utrzymuj wilgotność powietrza na poziomie 60-70 %. Wystarczy zraszacz ręczny, zamgławiacz lub system deszczowy, kilka razy dziennie w zależności od potrzeb. Dobra wentylacja jest kluczowa: zastałe, wilgotne powietrze szybko prowadzi do bakteryjnych infekcji skóry, dlatego co najmniej połowa pokrywy powinna być siatkowa. Zraszaj odchlorowaną wodą z kranu, deszczówką lub wodą źródlaną.

WODA I JAKOŚĆ WODY

P. leucomystax musi mieć stały dostęp do czystej wody w dużej, płaskiej misce, łatwej do czyszczenia i z której żaba łatwo wyjdzie. Żaba używa miski jako toalety, więc wymieniaj wodę codziennie, a miskę regularnie szoruj i dezynfekuj, np. słabym roztworem podchlorynu (5 %), który potem dokładnie spłukujesz, bo płazy wchłaniają substancje przez skórę.

Używaj wody z kranu uzdatnionej preparatem usuwającym chlor, chloraminę i metale ciężkie albo butelkowanej wody źródlanej. Nigdy nie używaj mydła ani zwykłych środków czystości.

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek nie potrzebuje innego światła niż to, którego wymagają rośliny. Nie ma dowodów, że potrzebuje UVB, ale słabe źródło UVB może służyć roślinom i dodatkowo działa bakteriobójczo. UVB jest więc opcjonalne (strefa Fergusona 1, z dużą ilością cienia). Utrzymuj stały rytm dobowy z ciemnymi nocami.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

P. leucomystax jest owadożerny, a podstawą diety mogą być świerszcze, uzupełniane kilka razy w miesiącu barciakami, jedwabnikami, ćmami, muchami, małymi dżdżownicami i małymi karaczanami. Mącznik nie jest zdrowy na dłuższą metę i należy go podawać tylko sporadycznie. Młode o długości 3 cm biorą świerszcze około 6 mm, przy 5 cm mogą brać świerszcze około 13 mm, a dorosłe biorą świerszcze 19 mm lub dorosłe.

Dorosłe karmi się 2-3 razy w tygodniu, podając 2-8 świerszczy na żabę, zależnie od wielkości pokarmu i żaby. Młode karmi się codziennie, tyle, ile zjedzą. Oprószaj pokarm wapniem i witaminami: u młodych za każdym razem, u dorosłych przy każdym lub co drugim karmieniu, a multiwitaminą raz w tygodniu. Żaba bierze tylko żywy, ruchliwy pokarm, więc suszone owady są zwykle odrzucane. Karm wieczorem i pilnuj, aby wszystkie zwierzęta się najadły, bo młode mogą konkurować o pokarm.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

P. leucomystax prowadzi nocny tryb życia i za dnia siedzi ukryty wśród roślin i gałęzi, ale chętnie złapie przechodzącą ofiarę. Skacze daleko i dobrze się wspina, ale nie szybuje w powietrzu jak niektórzy krewniacy z tej rodziny. Samce nawołują głośno niskim, kaczym dźwiękiem.

Gatunek łatwo trzymać w grupach zwierząt podobnej wielkości, zwłaszcza za młodu. Samce mogą jednak nękać samice ciągłymi próbami kopulacji; jeśli tak się dzieje, rozdziel płcie lub obniż wilgotność. Nie trzymaj go z większymi żabami, które mogą go zjeść. Jak inne żaby, należy go brać do ręki tylko wtedy, gdy to konieczne. Używaj mokrych rąk bez mydła lub gładkiego plastikowego pojemnika, gdy trzeba zwierzę przenieść.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

U dorosłych płeć łatwo rozpoznać: samica jest o około 2-3 cm dłuższa, ma szerszą i masywniejszą głowę i waży co najmniej półtora raza więcej niż samiec. Samiec głośno nawołuje. Płci młodych nie da się określić, więc kup kilka zwierząt, jeśli chcesz mieć parę. Zwierzęta są niemal w pełni wyrośnięte po 12-18 miesiącach; wiek osiągnięcia dojrzałości płciowej nie jest udokumentowany.

GODY I KOPULACJA

W naturze gatunek rozmnaża się przez cały rok w regionach wilgotnych, a na początku pory deszczowej w suchszych. Samce nawołują z ziemi przy brzegu wody, a samice schodzą z drzew. W niewoli rozród pobudza się w komorze deszczowej, gdzie intensywny sztuczny deszcz imituje porę deszczową. Podczas godów samiec obejmuje samicę w ampleksusie, a para wspólnie ubija pianę.

JAJA I KIJANKI

Samica składa 100-400 jaj w pianowym gnieździe, które para ubija wspólnie. Gniazdo znajduje się na roślinach, kamieniach lub innych przedmiotach nad wodą albo tuż przy jej brzegu, czasem unosi się na powierzchni. Jaja mają około 2 mm średnicy, a piana chroni je przed wyschnięciem. Nie ma opieki nad potomstwem.

Kijanki rozwijają się najpierw w gnieździe, a potem spadają do wody, czasem z wysokości kilku metrów. Są duże, 3-5 cm, i żyją w wodzie stojącej, gdzie głównie zeskrobują materię organiczną z dna, ale też odfiltrowują drobne cząstki z wody. Czym należy je karmić w niewoli, nie jest udokumentowane; nalot glonów i materiał roślinny uzupełnione zwykłym pokarmem dla kijanek to oczywisty wybór. Zapewnij pod gniazdem duży zbiornik z czystą, stojącą wodą.

Czytaj więcej: Odchów kijanek

METAMORFOZA

Wyklucie następuje po 3-4 dniach, a metamorfoza kijanek po 7-10 tygodniach. Młode są stosunkowo duże, gdy opuszczają wodę.

Gdy pojawią się przednie kończyny, kijanka musi mieć możliwość wyjścia z wody. Obniż poziom wody i włóż pochyłe kamienie, korę korkową lub rośliny pływające, aby mogła się wydostać i nie utonęła.

ODCHÓW MŁODYCH

W naturze młode tuż po metamorfozie przebywają wzdłuż brzegu stawu, zanim wejdą na drzewa. Wyhodowane młode o długości około 3 cm mają 8-10 tygodni, w ciągu kolejnych 2-3 miesięcy dorastają do około 5 cm i są niemal dorosłe po 12-18 miesiącach. Młode biorą małe świerszcze; pokarm w pierwszych dniach po metamorfozie nie jest udokumentowany, ale muszki owocowe i świeżo wyklute świerszcze to oczywisty wybór. Karm codziennie, za każdym razem oprószaj pokarm i pilnuj, aby wszystkie się najadły, bo młode konkurują o pokarm.

Zdrowie i częste błędy

P. leucomystax jest odporny, ale kilka błędów powtarza się często:

- Bakteryjne infekcje skóry przy zastałym, wilgotnym powietrzu i słabej wentylacji. Zapewnij siatkową pokrywę i czyste terrarium.
- Stres cieplny: powyżej 29 °C może być śmiertelne, zwłaszcza w połączeniu z brakiem wody i wilgoci.
- Zaparcia lub zatkanie jelit (impakcja), gdy żaba połyka luźne podłoże, takie jak torfowiec lub drobne kamyki. Ubijaj mech płasko i unikaj żwiru oraz drobnej kory.
- Zła higiena miski z wodą, której żaba używa jako toalety. Wymieniaj wodę codziennie.
- Niedobory wapnia i witamin przy jednostronnej diecie. Oprószaj pokarm i urozmaicaj owady karmowe.

Wiele zwierząt w handlu pochodzi z odłowu, więc najlepiej kupuj zwierzęta z hodowli i poddawaj nowe kwarantannie. Nigdy nie wypuszczaj żab ani kijanek do natury; gatunek został już zawleczony w wiele miejsc poza pierwotnym zasięgiem. Zgłoś się do weterynarza znającego się na płazach, jeśli zwierzę przestaje jeść lub wydaje się osowiałe.

Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.